

KOMUNIKAT PRASOWY nr 203/22

Luksemburg, 15 grudnia 2022 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawach połączonych C-615/20 i C-671/20 | YP i in. (Uchylenie immunitetu i zawieszenie sędziego w czynnościach służbowych)

Zdaniem rzecznika generalnego Anthony’ego Michaela Collinsa zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej może wydać tylko niezależny i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy

18 listopada 2020 r. Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego (Polska) uchyliła sędziemu I.T. immunitet, obniżyła jego wynagrodzenie i zawiesiła go w czynnościach służbowych. Skutkiem zawieszenia sędziego I.T. w czynnościach służbowych było odsunięcie go od rozpoznawania wszystkich przydzielonych mu spraw.

W sprawie C-615/20, sąd odsyłający, w którym zasiada sędzia I.T., podniósł szereg zastrzeżeń wobec niezależności i niezawisłości Izby Dyscyplinarnej oraz wątpliwości, czy wydane przez tę izbę zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej i zawieszenie go w czynnościach służbowych ma walor „orzeczenia sądowego”. Uznawszy, że uchwała Izby Dyscyplinarnej ma bezpośrednie przełożenie na status sądu odsyłającego, sąd ten dąży między innymi do ustalenia, czy krajowe przepisy zezwalające na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej podlegają wymogowi zapewniania skutecznej ochrony sądowej, oraz czy, zważywszy na jej cechy, Izba Dyscyplinarna może wydawać takie zezwolenia. Sąd ten zastanawia się również, czy nieuzasadnione odsunięcie sędziego, wobec którego wydano zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej od orzekania narusza prawo Unii.

W sprawie C-671/20, sędzia, któremu Prezes Sądu Okręgowego w Warszawie ponownie przydzielił sprawy, które pierwotnie zostały przydzielone sędziemu I.T., wyraził podobne zastrzeżenia wobec zgodności z prawem i skuteczności zezwolenia wydanego przez Izbę Dyscyplinarną.

W swojej dzisiejszej opinii¹ rzecznik generalny A.M. Collins potwierdził, że mimo zniesienia Izby Dyscyplinarnej, nadal utrzymują się uzasadnione wątpliwości co do jej niezależności i bezstronności, na które Trybunał zwrócił już uwagę w swoim dotychczasowym orzecznictwie². Z zastrzeżeniem weryfikacji tego stwierdzenia przez sąd odsyłający, bezpośrednie i pośrednie powiązania instytucjonalne między Ministrem Sprawiedliwości, prokuraturą, Krajową Radą Sądownictwa (Polska) i Izbą Dyscyplinarną, zwiększają i tak już znaczne ryzyko, że w kontekście orzekania w sprawach dotyczących wydania zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej i zawieszenie go w czynnościach służbowych Izba Dyscyplinarna może być postrzegana jako sąd, który nie jest do końca neutralny.

Rzecznik generalny doszedł do wniosku, że art. 2 TUE i art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, interpretowane w świetle art.

¹ Zobacz także dzisiejszą opinię rzecznika generalnego A.M. Collinsa w sprawie Komisja/Polska (Niezawisłość i życie prywatne sędziów) ([C-204/21](#)), dotyczącą częściowo identycznych kwestii. Zobacz także komunikat prasowy nr [201/22](#).

² Wyrok z dnia 15 lipca 2021 r., Komisja/Polska (System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów) ([C-791/19](#)) (zob. także komunikat prasowy nr [130/21](#)); wyrok z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (Niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) ([C-585/18](#), [C-624/18](#) i [C-625/18](#)) (zob. także komunikat prasowy nr [145/19](#)).

47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, **stoją na przeszkodzie przepisom krajowym, które przyznają właściwość do wydawania zezwoleń na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, pozbawienie wolności (zatrzymanie) sędziów oraz zawieszenie ich w czynnościach służbowych sądowi, który nie spełnia wymogów niezależności, bezstronności lub uprzedniego ustanowienia na mocy ustawy.**

Według rzecznika generalnego A.M. Collinsa obowiązek przeprowadzenia badania, czy ze względu na swój skład, sąd krajowy stanowi sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy, jest istotnym wymogiem formalnym. Wymóg ten musi być bezwzględnie dochowany, zaś jego spełnienie sąd musi sprawdzić z urzędu³. **Prawo Unii stoi zatem na przeszkodzie przepisom polskiej ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych w zmienionym brzmieniu, które zakazują wszystkim polskim sądom badania jakiegokolwiek aspektu postępowania prowadzącego do powołania sędziego.** Odnosząc się do orzecznictwa polskiego Trybunału Konstytucyjnego, zakazującego jakiegokolwiek sądowej kontroli procesu powoływania sędziów, rzecznik generalny zwrócił uwagę, że wyroki Trybunału wymagające przeprowadzania takiego badania wiążą wszystkie polskie sądy. **Sąd odsyłający winien wobec tego pominąć orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jeżeli uzna, że owe orzeczenia są niezgodne z prawem Unii, oraz odstąpić od stosowania jakiegokolwiek przepisu prawa krajowego zobowiązującego go do stosowania się do tych orzeczeń.**

Rzecznik generalny przeanalizował również skutki stwierdzenia, że przyznanie Izbie Dyscyplinarnej właściwości w sprawach o wydanie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej jest niezgodne z prawem Unii. W jego ocenie kolejnym krokiem, jaki winna podjąć Polska po zniesieniu Izby Dyscyplinarnej, **jest dołożenie starań, aby właściwość Izby Dyscyplinarnej była wykonywana przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Polska musi także bezzwłocznie pozbawić mocy prawnej skutki uchwał przyjętych przez tę izbę.**

Zdaniem rzecznika generalnego A.M. Collinsa wszystkie organy państwowe, w tym sąd odsyłający, mają obowiązek usunięcia wszystkich sprzecznych z prawem skutków uchwał Izby Dyscyplinarnej o zezwoleniu na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej. W rezultacie winny one pominąć uchwałę Izby Dyscyplinarnej i **umożliwić sędziemu I.T. zasiadanie w składzie orzekającym sądu odsyłającego.** Niemniej w sytuacji, gdy którakolwiek ze spraw pierwotnie przydzielonych sędziemu I.T. została ponownie przydzielona innemu składowi, który sam stanowi niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy, wspomniany skład może dalej rozpoznawać te sprawy. Inne rozwiązanie nie uwzględniałoby praw stron procesu do pewności prawa oraz ich prawa do rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

³ Wyrok z dnia 26 marca 2020 r. (Szczególna procedura kontroli orzeczenia), Simpson/Rada i HG/Komisja (C-542/18 RX-II and C-543/18 RX-II, pkt 55, 57).

Nagranie wideo z przedstawienia opinii jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Pozostańmy w kontakcie!

